

Sygn. akt: I C 476/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie , Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Małgorzata Knapik

Protokolant : st sekr. sąd. Alina Boruch

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013r. w Tarnowie na rozprawie

sprawy z powództwa G. K.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą

w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki G. K. kwotę 50.000,00 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 18.06.2012r.;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.638,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a pozostałe koszty procesu między stronami wzajemnie znosi;

IV. nakazuje ściągnięcie od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnowie kwoty 137,53 zł tytułem wydatków.

Przewodniczący :

Sygn. akt I C 476/12

UZASADNIENIE

Powódka G. K. domagała się w pozwie zasądzenia od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na jej rzecz tytułem zadośćuczynienia kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 maja 2009 r.

Na uzasadnienie swego żądania powódka wskazała, iż w dniu 6 sierpnia 2008 r. jechała jako pasażerka samochodem osobowym marki F. (...) kierowanym przez S. S., który zderzył się czołowo z jadącym z naprzeciwka kombajnem rolniczym marki B. (...) prowadzonym przez W. D.. Kombajn posiadał zamontowane z przodu urządzenie tnące o szerokości 4,55 m, co spowodowało, że pojazd zajmował praktycznie całą wąską jezdnię. Na skutek wypadku śmierć poniosła kierująca samochodem osobowym S. S. oraz pasażerki tego pojazdu: siostra powódki A. K.i A. W., zaś powódka, mająca wówczas 15 lat, doznała ciężkich obrażeń ciała. Sprawca wypadku W. D. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Myślenicach z dnia 12 września 2009 r. sygn. akt II K 237/08 za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. Wyrokiem tym zasądzono od sprawcy na rzecz powódki kwotę 5.000 zł, którą uiścił on w określonym terminie 3 miesięcy.

Na skutek wypadku powódka doznała ciężkiego urazu czaszkowo-mózgowego połączonego z utratą przytomności i w stanie krytycznym została przewieziona do Kliniki (...) w K., gdzie bezpośrednio po przyjęciu była operowana – usunięto krwiak wewnątrzmożgowy płata czołowego prawego oraz odłamy kostne okolicy czołowej obustronnie, ponadto chirurgicznie opracowano rany twarzy i głowy. Powódkę utrzymywano w stanie śpiączki farmakologicznej. W dniu 15 sierpnia powódka ponownie była operowana – wykonano plastykę zatoki czołowej prawej oraz podstawy przedniego dołu czaszki po stronie prawej. W okresie od 28 sierpnia do 8 września 2008 r. przebywała na oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii Wojewódzkiego Szpitala (...), a następnie do dnia 10 października 2008 r. na Oddziale Rehabilitacji (...) Szpitala (...) w K.. Po wypisaniu była leczona w trybie ambulatoryjnym. Do chwili obecnej odczuwa m. in. niedowład połowiczny lewostronny, utraciła zmysł zapachu, ma trwale zeszpecenie twarzy, utraciła w znacznym stopniu zdolność widzenia w oku lewym, pojawiło się u niej podwójne widzenie. W dniu 20 stycznia 2010 r. wykonano u powódki zabieg odtworzenia ubytku kości czołowej po stronie prawej oraz zaopatrzone rozerwanie opony twardej, a także odtworzono szkielet, grzbiet i słupek nosa przeszczepem kości z talerza kości biodrowej. W dniu 13 kwietnia 2012 r. przeprowadzono operację plastyki grzbietu nosa poprzez przeszczep chrząstki z małżowiny usznej prawej z zastosowaniem płytki termoplastycznej. Ponadto powódka cierpi na padaczkę pourazową, wielokrotnie doszło do dużych napadów padaczkowych, po których powódka była hospitalizowana. W związku z systematycznie zżywanymi lekami przeciwpadaczkowymi powódka przytyła o 20 kg i wymaga leczenia dietetycznego.

Powódka wskazała, także iż na skutek wypadku zmniejszeniu uległa jej zdolność do pracy zawodowej po zakończeniu edukacji, zmniejszyły się jej widoki powodzenia na przyszłość, zwiększyły się wydatki na żywność, witaminy, odżywki, dietę, kosztowne kosmetyki lecznicze stosowane na blizny pooperacyjne. Aktualnie nauka sprawia powódce problemy, cierpi ona na zaburzenia równowagi i koncentracji, szybko się męczy.

Przedstawiciel ustawowy powódki w dniu 8 kwietnia 2009 r. wystąpił do strony pozwanej m.in. o zadośćuczynienie w wysokości 400.000 zł. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia łącznie kwotę 250.000 zł, która jest nieadekwatna do doznanych przez nią cierpień fizycznych i psychicznych oraz utraty szans na normalne życie.

Strona pozwana (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa.

Strona pozwana nie przeczyła, że ponosi odpowiedzialność ubezpieczeniową z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartego przez S. W., posiadacza kombajnu rolniczego B. (...), za szkodę powódki powstałą w wyniku wypadku drogowego spowodowanego wymienionym pojazdem w dniu 6 sierpnia 2008 r. przez kierującego kombajnem W. D..

Strona pozwana wskazała, że prowadziła postępowanie likwidacyjne, w wyniku którego wypłaciła powódce kwotę 250.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 432,79 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych na leczenie, kwotę 1.728,28 zł tytułem zwrotu wydatków na przejazdy związane z leczeniem i kwotę 940 zł tytułem odszkodowania za zniszczone w wypadku rzeczy.

Strona pozwana wskazała, iż kwota zadośćuczynienia wypłacona w postępowaniu likwidacyjnym była bardzo wysoka i odpowiadała sumom zadośćuczynienia zasądzanym w 2009 r. przez sądy w podobnych jak powódki przypadkach, zaś dodatkowe dochodzone pozwem roszczenie jest niezasadne i rażąco wygórowane.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Myślenicach z dnia 12 lutego 2009 r. W. D. został uznany za winnego tego, że w dniu 6 sierpnia 2008 r. w miejscowości W. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że po drodze publicznej prowadził pojazd wolnobieżny w postaci kombajnu rolniczego marki B. (...) z niesprawnymi układami hamulca roboczego i pomocniczego, niewyposażony w wymaganą żółtą lampę błyskową, z zamocowanym – wbrew przepisom – z przodu pojazdu hederem (przyrządem żniwnym) o szerokości 4,55 m, przekraczając dopuszczalną szerokość pojazdu wolnobieżnego wynoszącą 3 m i zajmując oba pasy jezdni,

umyślnie spowodował wypadek drogowy, doprowadzając do czołowego zderzenia z jadącym z kierunku przeciwnego samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...), w wyniku czego m. in. pasażerka pojazdu powódka G. K. doznała obrażeń w postaci urazu czaszkowo-mózgowego z licznymi złamaniami kości czaszki, krwiaka śródczaszkowego wymagającego leczenia operacyjnego, stanowiących chorobę realnie zagrażającą życiu – i za czyn ten skazany został na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz karę grzywny, a także zasądzone od niego na rzecz powódki kwotę 5.000 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody.

Dowód: odpis wyroku z dnia 12 lutego 2009 r. sygn. II K 237/08 – k. 10-13.

Po wypadku powódka została przewieziona do Szpitala (...) w K., gdzie przebywała na Oddziale Klinicznym Neurochirurgii i Neurotraumatologii do dnia 28 sierpnia 2008 r. z rozpoznaniem urazu czaszkowo-mózgowego z krwiakiem śródmózgowym i złamaniem twarzo czaszki oraz płynotokiem nosowym. Bezpośrednio po przyjęciu była operowana – usunięto krwiak śródmózgowy i odłamy kostne. Z powodu utrzymywania się płynotoku mózgowego dnia 15 sierpnia 2008 r. powódka była ponownie operowana – wykonano plastykę zatoki czołowej prawej i dna przedniego czaszki. Została wypisana do dalszego leczenia na Oddziale Chirurgii Szczękowo-Twarzowej Szpitala im. (...) w K., na którym przebywała tylko w dniu 28 sierpnia 2008 r., albowiem – z uwagi na ciężki stan ogólny (narastająca niewydolność oddechowa w przebiegu zapalenia płuc) – przeniesiono ją na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, gdzie przebywała do dnia 8 września 2008 r. Była tam podłączona do respiratora, ze względu na owrzodzenia rogówek była konsultowana i leczona okulistycznie. Od 2 września pozostawała na oddechu własnym, 4 września usunięto rurkę tracheotomijną.

Od 9 września 2008 r. do 10 października 2008 r. przebywała w (...) Szpitalu (...) w K., początkowo na Oddziale Pediatrii, a od 11 września Na Oddziale Rehabilitacji. Po zastosowaniu leczenia rehabilitacyjnego uzyskano poprawę funkcjonowania – chód samodzielny, pełna samoobsługa, brak dolegliwości bólowych, pozostał niedowład połowiczny lewostronny niewielkiego stopnia. Zalecono m. in. kontynuację rehabilitacji w trybie ambulatoryjnym, leczenie w poradni neurologicznej, okulistycznej, chirurgii plastycznej, kontynuację opieki psychologicznej.

W dniach od 12 do 15 września 2009 r. powódka przebywała na Oddziale Dziecięcym Szpitala Powiatowego w B., gdzie została przewieziona karetką pogotowia po napadzie padaczkowym z utratą przytomności. W czasie pobytu rozpoznano u niej padaczkę pourazową. W związku z napadem padaczkowym powódka przebywała także w tym szpitalu w okresie od 15 do 17 sierpnia 2010 r. po przywiezieniu jej przez karetkę pogotowia ratunkowego. W dniu 15 października 2009 r. powódka przebywała w Klinice (...) w K. na pobycie diagnostyczno-obsługowym z rozpoznaniem: padaczka pourazowa.

W okresie od 5 do 12 stycznia 2010 r. powódka przebywała na Oddziale Chirurgii Szczękowo-Twarzowej (...)w K. Została zakwalifikowana do zabiegu operacyjnego. W okresie 18 stycznia – 1 lutego 2010 r. ponownie przebywała na tym oddziale, gdzie dnia 20 stycznia 2010 r. była operowana w znieczuleniu ogólnym. Podczas operacji poprzez wycięcie blizny po poprzednim zabiegu odtworzono ubytek kości czołowej po stronie prawej oraz zaopatrzone rozerwanie opony twardej. Szkielet nosa, grzbiet oraz słupek odtworzono przeszczepem kości z talerza kości biodrowej i unieruchomiono mikropłytkami. Na powyższym oddziale powódka przebywała ponownie od 10 do 16 kwietnia 2012 r. W dniu 13 kwietnia była operowana w znieczuleniu ogólnym; dokonano plastyki grzbietu nosa przeszczepem chrząstki z małżowiny usznej.

Powódka pozostawała również w leczeniu ambulatoryjnym, odbywając wizyty kontrolne w Szpitalu im. (...) i w (...) Szpitalu (...) w K. (poradnie neurologiczne, rehabilitacyjne, liczne konsultacje specjalistyczne). Pozostawała także w leczeniu (...) s.c. (...) w Ł..

Dowód: historie choroby powódki obejmujące zarówno hospitalizację, jak i leczenie ambulatoryjne w: (...) im. (...) – k. 75-243, Szpitalu (...) – k. 324 – 386, Szpitalu (...) w B. – k. 245 -323, (...) w Ł. – k. 73.

W wyniku wypadku z dnia 6 sierpnia 2008 r. powódka doznała urazu czaszkowo-mózgowego z krwiakiem śródmózgowym i złamaniem twarzoczaszki, złamaniem czołowo-oczodołowo-nosowym i sitowym z przemieszczeniem i pseudohiperteloryzmem.

Obrażenia powyższe spowodowały u powódki trwałe uszczerbek na zdrowiu z powodu: urazu czaszkowo-mózgowego z następowymi zaburzeniami funkcji poznawczych w zakresie wykonawczym i uczenia – 50 %, licznych złamań kości twarzoczaszki powodujących zeszpecenie, skutkujące wycofaniem społecznym i podwójnym widzeniem – 50 %, padaczki pourazowej – 30 %, czyli łącznie 130 %.

Aktualnie w badaniu neurologicznym stwierdza się u powódki zaburzenia w ustawieniu gałek ocznych oraz zaburzenia w ruchach gałek ocznych z podwójnym widzeniem, a także wyraźnie nieregularne drżenie rąk, a w mniejszym stopniu palców u stóp. W okolicy czołowej prawej i jarzmowej u powódki występuje rozległa blizna pourazowa długości 12 cm, a u nasady nosa i łuku brwiowego lewego blizna pourazowa długości 9 cm. Asymetria twarzy powódki jest zaburzona, występuje ubytek kości czołowej w zakresie łuku brwiowego, kość czołowa po stronie lewej uzupełniona implantem o wymiarach 10 x 10, na szyi powódki występuje przerośnięta blizna po tracheotomii o średnicy 2,5 cm, nad lewym talerzem biodrowym blizna pooperacyjna po pobraniu kości, gałki oczne powódki o nieco poszerzonym rozstawie.

W badaniu psychologicznym stwierdza się aktualnie obecność zaburzeń poznawczych na tle organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, głównie w zakresie funkcji wykonawczych, uwagi i obniżenia możliwości intelektualnych, lekko nasilone zaburzenia adaptacyjne, trudności związane z wyglądem, widocznymi bliznami, zmniejszenie możliwości edukacyjnych powódki w zakresie wykonywania bardziej skomplikowanych, mało szablonowych, wymagających precyzji, elastyczności i szybkiego reagowania zawodów.

Powódka wymaga rehabilitacji neuropsychologicznej oraz psychoterapii indywidualnej celem stałego zmniejszania następstw obserwowanego kalectwa. Powódka jest osobą młodą, zatem szeroko rozumianą rehabilitacją neuropsychologiczną i ruchową można osiągnąć pewną poprawę, ale powrót do stanu zdrowia sprzed wypadku nie jest możliwy.

Z uwagi na następstwa wypadku funkcjonowanie powódki w życiu społecznym jest znacznie utrudnione, w szczególności z powodu zmiany wizerunku, poważnemu zmniejszeniu uległy możliwości edukacyjne powódki, zaś w zakresie wyboru zawodu możliwości powódki ograniczają zaburzenia funkcji poznawczych oraz zaburzenia widzenia.

Powódka może uprawiać dyscypliny sportowe dostosowane do jej ogólnej sprawności psychofizycznej. Nie wymaga stosowania specjalnej diety. Zasadne jest rozważenie wykonania kolejnych zabiegów plastycznych, korekcyjnych w obrębie twarzy.

Dowód: opinia (...) – k. 434 – 438.

Przed wypadkiem powódka była zdrowa, sprawna fizycznie, dobrze się uczyła, miała dobry wzrok. Pomagała w pracach domowych, a także razem z pozostałym rodzeństwem w gospodarstwie rolnym swoich rodziców.

Uczęszczała na zajęcia wychowania fizycznego, lubiła sport, gry zespołowe, a zwłaszcza koszykówkę.

Po zakończeniu leczenia szpitalnego powódka miała nauczanie indywidualne w III klasie gimnazjum, a następnie w I klasie technikum z tym, że nauczanie indywidualne na etapie szkoły średniej odbywało się już na terenie szkoły. Powódka miała zwolnienie z zajęć wychowania fizycznego, nie jeździła na wycieczki szkolne.

Powódka ukończyła technikum organizacji usług gastronomicznych w D., zdała maturę.

Aktualnie studiuje w Wyższej Szkole (...) w B. kierunek finanse i rachunkowość w systemie zaocznym. Jest na I roku. Jest to szkoła płatna - opłata wynosi 260 zł miesięcznie. Zajęcia są co 2 tygodnie w piątek, sobotę i niedzielę. Powódka

nie studiuje w systemie dziennym, gdyż uważa, że w systemie zaocznym będzie jej łatwiej z uwagi na problemy z przyswajaniem większej ilości materiału, ma problemy z koncentracją.

Równocześnie powódka uczęszcza do technikum w D. – kierunku BHP, również w systemie zaocznym na wypadek, gdyby nie powiodło się na studiach, gdyż chce mieć dodatkowe kwalifikacje. Nauka ta będzie trwała 1,5 roku, gdyż powódce zaliczono wiele przedmiotów i koncentruje się ona na przedmiotach zawodowych. Zajęcia są w piątki i soboty. Powódka na zajęcia dojeżdża busem.

Powódka pomaga w domu przy sprzątanii, gotowaniu, w czym przeszkadza jej nieco drżenie rąk, a także utrata węchu. Po wypadku powódka nie pomaga już w gospodarstwie rolnym, gdyż szybko się męczy.

Aktualnie powódka ma mniej dużych ataków padaczkowych. Ostatni duży napad z utratą przytomności miał miejsce w 2012 r.

Jeżeli chodzi o kontakty rówieśnicze powódka spotyka się głównie z kuzynką. Spotkania mają miejsce najczęściej w domu z uwagi na obawę ataków padaczkowych, ale też wychodzą na spacerzy bądź jeżdżą na rowerze na niedługie dystanse. Do kina wychodzi z bratem lub bratową, którzy wiedzą jak zareagować w przypadku ataku padaczkowego. Powódka na bóle głowy.

Po wypadku powódka znacznie przytyła.

Powódka uzyskuje zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 153 zł oraz rentę po ojcu w łącznej kwocie ok. 600 zł.

Dowód: zeznania świadka H. K. – k. 414 v-415 v, A. K. – k. 415, zaświadczenie lekarskie z dnia 23 maja 2012 r. – k. 41, decyzja z dnia 3 października 2008 r. o potrzebie indywidualnego nauczania zawarta w aktach szkodowych, zeznania powódki – k. 462-463.

Pismem z dnia 8 kwietnia 2009 r. powódka zgłosiła szkodę u strony pozwanej, domagając się m. in. zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w kwocie 400.000 zł. Dnia 13 maja 2009 r. strona pozwana przyznała powódce kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 940 zł tytułem zniszczonych rzeczy osobistych. Dnia 1 czerwca 2009 r. strona pozwana przyznała powódce kwotę dalszych 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 432,79 zł tytułem kosztów leczenia i kwotę 1.728,28 zł tytułem kosztów przejazdu, zaś dnia 6 sierpnia 2009 r. podwyższono przyznaną kwotę zadośćuczynienia do kwoty 250.000 zł, wypłacając tym samym powódce dodatkowe 150.000 zł.

Dowód: akta szkodowe (...).

Powyższych ustaleń dokonał Sąd w oparciu o wyżej powołane dokumenty (historie choroby, zaświadczenia lekarskie, akta szkodowe (...) itd.), albowiem ich autentyczność ani treść nie była kwestionowana przez strony i nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd uznał za w pełni wartościowy element materiału dowodowego opinię (...)jako jasną, rzetelną i pełną, która w sposób przekonujący odpowiada na pytania Sądu zawarte w zleceniu. Można dodać, iż do opinii tej strony nie zgłosiły jakichkolwiek zarzutów.

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych świadków oraz zeznaniom powódki, gdyż zeznania te są logiczne, konsekwentne, wzajemnie ze sobą korespondują, korespondując także z pozostałym materiałem dowodowym, a w tym z dokumentacją medyczną i w takiej sytuacji brak podstaw do odmówienia im wiary.

Sąd rozważył, co następuje:

W myśl art. 436 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 435 k.c. samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego pojazdu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (zasada ryzyka), zaś w razie zderzenia się mechanicznych środków

komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody odpowiedzialność opiera się na zasadach ogólnych. Zgodnie z treścią art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Stosownie do art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony i umowa ta obejmuje szkody, będące następstwem przewidzianego w umowie zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia, przy czym uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń (*actio directa*), co chroni go przed skutkami ewentualnego braku możliwości uzyskania pełnego zaspokojenia ze względu na sytuację majątkową podmiotu bezpośrednio odpowiedzialnego za szkodę.

Odpowiedzialność ubezpieczycieli w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy i kierowców pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów tzw. ubezpieczenie OC uregulowana została w sposób szczegółowy w przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 392). Ubezpieczenie OC ma charakter akcesoryjny, ponieważ jest zależne od wierzytelności odszkodowawczej przeciw sprawcy szkody, która ma charakter główny (por. A. Szpunar – Wynagrodzenie szkody wynikłej wskutek wypadku komunikacyjnego, *W-wa1976*, s. 171, A. Szpunar – Ustalenie odszkodowania z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 1993 r., z.1, s. 33-34, A. Szpunar – Odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia komunikacyjnego OC, *Państwo i Prawo* 1991 r., nr 7, s.2).

Przy ustalaniu, czy i w jakim rozmiarze powstaje odpowiedzialność zakładu ubezpieczeniowego konieczne jest odwołanie się do odpowiednich przepisów kodeksu cywilnego, gdzie zamieszczone są normy, które decydują o tym, kiedy zachodzi wypadek ubezpieczeniowy uzasadniający odpowiedzialność posiadacza lub kierowcy wobec poszkodowanego oraz rozstrzygają o wysokości należnego tytułem naprawienia szkody majątkowej i niemajątkowej świadczenia i sposobach jego wyliczenia (por. G. Bieniek- *Cywilnoprawna problematyka ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na tle nowych uregulowań*” *Przegląd Sądowy* 2004, nr 5, s. 45-54). A zatem konieczne jest najpierw ustalenie, czy na podstawie przepisów kodeksu cywilnego (art.415,435 i 436 k.c.) uzasadniona jest odpowiedzialność sprawcy zdarzenia objętego ubezpieczeniem, by następnie w oparciu o inne przepisy tego samego kodeksu (art. 361 – 363 i 444 – 447 k.c.) określić rodzaj i wielkość świadczenia.

Pojazd, którym kierował sprawca wypadku drogowego, mającego miejsce dnia 6.08.2008r., był objęty ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną, a wina sprawcy nie budzi wątpliwości, gdyż została stwierdzona prawomocnym wyrokiem skazującym wydanym w sprawie karnej, który wiąże sąd w postępowaniu cywilnym (art. 11 k.p.c.).

Jeżeli chodzi o samą zasadę odpowiedzialności, to w przedmiotowej sprawie nie ujawnił się na tym tle żaden spór, jako że pozwany ubezpieczyciel nie kwestionował faktów, które legły u podstaw przyjęcia jego odpowiedzialności, ani też ich oceny prawnej, o czym świadczy stanowisko zawarte w odpowiedzi na pozew oraz wypłacenie powódce zadośćuczynienia i odszkodowania w postępowaniu likwidacyjnym. Zarzuty kierowano co do samej wysokości żądania pozwu, wskazując na pełne zaspokojenie powódki w postępowaniu likwidacyjnym, niezasadność i rażące wygórowanie żądania objętego pozwem.

Zgodnie z treścią art. 445 k.c. w wypadkach przewidzianych w art. 444 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W przypadku zadośćuczynienia sąd bierze pod uwagę krzywdę ujmowaną jako cierpienia fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia np. w postaci wyłączenia od normalnego życia). Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie tych cierpień, zarówno już doznanych, jak też tych, które zapewne wystąpią w przyszłości. Stąd też zadośćuczynienie musi być traktowane całościowo i powinno stanowić rekompensatę pieniężną

za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego (por. wyr. SN z dnia 04.07.1969 r. I PR 178/69, OSNCP 1970/4/71). Wspomniany przepis przyznając poszkodowanemu prawo domagania się zadośćuczynienia nie zawiera żadnych kryteriów wskazujących na sposób ustalenia wysokości zadośćuczynienia. Posługuje się jedynie bardzo ogólnym sformułowaniem „odpowiedniej sumy pieniężnej”. Bliższe kryteria ustalenia wysokości zadośćuczynienia wypracowała doktryna i orzecznictwo, przy czym w najnowszym orzecznictwie odchodzi się od dotychczasowej tendencji określania wysokości zadośćuczynienia w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, z uwagi na znaczne rozwarstwienie społeczeństwa pod względem poziomu życia i zasobności majątkowej, zaznaczając, iż wysokość stopy życiowej społeczeństwa jedynie w sposób uzupełniający (w aspekcie urzeczywistniania zasady sprawiedliwości społecznej) może rzutować na wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Decydującym kryterium przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia jest więc obecnie rozmiar szkody niemajątkowej, a zwłaszcza rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, czasokres, uciążliwości procesu leczenia i dostosowawczej rehabilitacji, długotrwałość nasilenia dolegliwości bólowych, konieczność korzystania z opieki i wsparcia innych osób oraz jej zakres, trwałe następstwa tych obrażeń w sferze fizycznej i psychicznej oraz ograniczenia, jakie wywołują w dotychczasowym życiu, w tym potrzeby stałej rehabilitacji, zażywania środków farmakologicznych, zmiany charakteru zatrudnienia, trybu życia, przyzwyczajzeń, czy też sposobu spędzania wolnego czasu. Poza tym przyjmuje się, iż wysokość zadośćuczynienia musi dla poszkodowanego przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej (por. uzasadnienia wyroków SN z dnia 8 sierpnia 2012 r. I CSK 2/12, Lex nr 1228578 i z dnia 14 stycznia 2011 r. I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66). Nie bez znaczenia dla wysokości zadośćuczynienia ma też wiek poszkodowanego. Intensywność cierpienia z powodu kalectwa jest większa u człowieka młodego, skazanego na rezygnację z radości życia, jaką daje zdrowie, możliwość pracy i osobistego rozwoju (por. wyroki SN z dnia 12 września 2002 r. IV CKN 1266/00, Lex nr 80272 i z dnia 20 marca 2002 r. V CKN 909/00, Lex nr 56027).

Uwzględniając w połowie żądanie strony powodowej zawarte w pozwie sąd miał na względzie rodzaj i umiejscowienie obrażeń doznanych przez powódkę, fakt, iż po wypadku przez długi okres przebywała w szpitalach (łącznie ponad 2 miesiące), a w następnych latach wystąpiły kolejne wielokrotne pobyty w szpitalu, była w sumie dotąd czterokrotnie operowana, zaczęły występować u niej napady padaczkowe.

Zważył sąd także, iż w chwili wypadku powódka miała dopiero 15 lat, była uczennicą gimnazjum, osobą zdrową, dobrze się uczącą, lubiącą sport, zaangażowaną w pomoc rodzicom w gospodarstwie domowym i rolnym, zaś fakt zaistnienia wypadku przez bardzo długi okres uniemożliwił dotychczasowe szkolne funkcjonowanie powódki (nauczanie indywidualne, zwolnienie z wf-u, brak wyjazdów na wycieczki itd.), spowodował konieczność intensywnego leczenia (m.in. neurologiczne z uwagi na padaczkę pourazową), wizyt kontrolnych, konsultacji (okulistyka, chirurgia twarzowo-szczękowa), dalszych operacji, które miały już miejsce, bądź prawdopodobnie nastąpią.

Doznany uraz miał, ma i będzie miał wpływ na całe życie powódki - pozbawił powódkę beztrioski młodzieńczych lat, mając też wpływ na kontakty rówieśnicze, możliwości korzystania z odpowiednich do wieku rozrywek, życia towarzyskiego (obawy występujące w związku z kilkukrotnymi napadami padaczkowymi połączonymi z utratą przytomności). Rodzaj doznanych obrażeń spowodował trwałe istotne zmniejszenie możliwości edukacyjnych powódki, a także ograniczenia w wyborze zawodu, ograniczenia w zakresie uprawiania sportów, cierpienia związane z oszpeceniem twarzy i szyi (blizny, asymetria i in. wymienione w opinii), co jest tym bardziej dotkliwe, że dotyczy bardzo młodej kobiety, związane z tym zaburzenia adaptacyjne i zaburzenia w zakresie społecznego funkcjonowania, cierpienia i dolegliwości związane z podwójnym widzeniem, utratą węchu, drżeniem rąk i palców stóp, męczliwością.

Miał sąd także na względzie znaczny łączny (130%) trwały uszczerbek na zdrowiu jakiego doznała powódka w wyniku wypadku, fakt, iż powódka wymaga rehabilitacji neuropsychologicznej oraz psychoterapii indywidualnej, celem zmniejszenia następstw kalectwa, co choć może u powódki przynieść – jako u osoby młodej – pewną poprawę, ale nie przywróci powódce stanu zdrowia sprzed wypadku. Istnieje niepewność w zakresie rokowań w zakresie rozwoju, przyszłych zaburzeń myślenia abstrakcyjnego i funkcji wykonawczych.

Z drugiej strony miał sąd na względzie, iż powódka aktualnie funkcjonuje lepiej, ostatni duży atak padaczkowy miał miejsce w 2012r., nastąpiła pewna poprawa w zakresie widzenia, powódka jest osobą zdolną do samoobsługi, samodzielnie się porusza, uprawianie sportów przez nią nie jest wyłączone (jest ograniczone), mimo drżenia rąk bierze udział w wykonywaniu obowiązków domowych, mimo trudności kontynuuje edukację – ukończyła technikum i zdała maturę, studiuje w systemie zaocznym, jak również uczy się zaocznie w technikum o kierunku bhp, na zajęcia dojeżdża busem.

Zważywszy wszystkie przytoczone wyżej okoliczności, a mając także na względzie fakt wypłacenia przez stronę pozwaną tytułem zadośćuczynienia dla powódki w okresie maj – sierpień 2009r. kwoty 250.000 zł oraz przez sprawcę kwoty 5.000 zł uznał sąd, iż roszczenie powódki zawarte w pozwie zasługuje na uwzględnienie w połowie, czyli co do kwoty 50.000 zł.

Żądanie zasądzenia odsetek znajdowało swoje oparcie w art. 481 § 1 k. c. W myśl tego przepisu, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Generalnie sąd opowiada się za poglądem, dominującym w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym odstąpiono od podejścia, iż odsetki z uwagi na ich charakter waloryzacyjny, należą się dopiero od dnia zasądzenia zadośćuczynienia i przyjęto, iż mogą one zostać zasądzone także za okres poprzedzający datę wyrokowania. Sąd Najwyższy stwierdził, iż zadośćuczynienie w rozmiarze, w jakim należy się ono poszkodowanemu w dniu, w którym dłużnik powinien je zapłacić, zgodnie z art. 455 k.c., powinno być oprocentowane z tytułu opóźnienia od tego dnia, a nie dopiero od daty zasądzenia odszkodowania (tak SN w wyrokach z dnia: 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000, nr 9, poz. 158, z dnia 8 sierpnia 2001 r., I CKN 18/99, OSNC 2002, nr 5, poz. 64, z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40).

Strona powodowa w toku postępowania likwidacyjnego pismem z dnia 8.04.2009r. domagała się zadośćuczynienia w kwocie 400.000 zł. Strona pozwana w okresie maj – sierpień 2009r. wypłaciła powódce łącznie tytułem zadośćuczynienia kwotę 250.000 zł w oparciu o własną ocenę krzywdy doznanej przez powódkę, mając do dyspozycji składaną przez powódkę obszerną dokumentację medyczną i zlecając nadto wykonanie kilku orzeczeń lekarskich przez lekarzy różnych specjalności. W oparciu o tę ocenę strona pozwana wypłaciła powódce niewątpliwie niebagatelną kwotę 250.000 zł. Należy jednak wskazać, że ani ocena strony pozwanej ani twierdzenia strony powodowej, ani też składana dokumentacja medyczna na tym etapie nie obejmowały wystąpienia u powódki padaczki pourazowej. Wystąpienie padaczki pourazowej po raz pierwszy zostało odnotowane i zdiagnozowane dopiero podczas pobytu powódki w szpitalu w okresie 12-15.09.2009r. (przywieziona karetką pogotowia po pierwszym dużym ataku z utratą przytomności). Fakt, że wypłacone zadośćuczynienie nie mogło obejmować krzywdy związanej z wystąpieniem padaczki pourazowej wobec nieujawnienia tego poważnego schorzenia na etapie przed wrześniem 2009r. z jednej strony był argumentem przemawiającym za przyznaniem dodatkowej kwoty tytułem zadośćuczynienia, a z drugiej strony przemawiał przeciwko przyznaniu odsetek za okres od maja 2009r. skoro na fakt występowania tego schorzenia nie powoływała się występująca pismem z dnia 8.04.2009r. z roszczeniem w zakresie zadośćuczynienia strona powodowa (powołała go dopiero w pozwie), ani nie zostało ono w tym okresie ujawnione.

W takiej sytuacji uznał sąd za zasadne zasądzenie odsetek od daty doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej czyli od dnia 18.06.2012r.

W pozostałym zakresie sąd powództwo oddalił nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Z uwagi na częściowe uwzględnienie żądań sąd oparł rozstrzygnięcie o kosztach na przepisie art. 100 k.p.c., który stanowi, iż w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Z uwagi na uwzględnienie żądań powódki w połowie sąd zasądził na jej rzecz kwotę 2.500 zł tytułem zwrotu połowy opłaty sądowej, którą powódka uiściła. Wydatki w sprawie wynosiły łącznie kwotę 4.551,46 zł (4.413,93 zł z tytułu kosztów opinii CM UJ i 137,53 zł tytułem kosztów przedstawienia dokumentów), czyli każda ze stron winna ponieść tytułem wydatków kwotę 2.275,73 zł ($4.551,46 \text{ zł} : 2$). Powódka uiściła zaliczki w łącznej kwocie 4.413,93 zł, a zatem zasądzono na rzecz powódki tytułem zwrotu wydatków od strony pozwanej kwotę 2.138,20 zł ($4.413,93 \text{ zł} - 2.275,73 \text{ zł} = 2.138,20 \text{ zł}$). Łącznie zatem zasądzono od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.638,20 zł ($2.500 \text{ zł} + 2.138,20 \text{ zł}$). Równocześnie w oparciu o art. 113 ust.1 uksc nakazano ściągnięcie od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie kwoty 137,53 zł wyłożonej tymczasowo przez Skarb Państwa. Pozostałe koszty procesu (koszty zastępstwa procesowego) sąd między stronami wzajemnie zniósł.

Z uwagi na powyższe, na mocy powołanych przepisów orzekł sąd jak w sentencji wyroku